

32 Een banaan bevat ongeveer 0,50 g kalium. Een klein deel van dat kalium is K-40, een radioactieve isotoop. Als gevolg hiervan zijn bananen ook radioactief. Bij het verval van K-40 ontstaat β -straling.

a Geef de vervalreactie van K-40.

Als je een banaan eet, raak je besmet. Pim adviseert om een banaan niet vers te eten, zodat de radioactiviteit kleiner is.

b Leg uit dat Pims advies niet zo veel zin heeft.

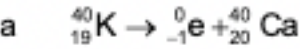
Als je een banaan eet, neemt de hoeveelheid kalium in je lichaam toe. Na enkele dagen is de extra hoeveelheid K-40 het lichaam alweer uit. Een gram kalium heeft een activiteit van 31 Bq. De effectieve lichaamsdosis is 6,2 nSv per Bq gedurende de tijd dat het extra kalium in het lichaam verblijft.

c Bereken hoeveel bananen je per dag moet eten om de stralingsbeschermingsnorm van BINAS tabel 27D2 te overschrijden.

Kalium is een belangrijke stof in je lichaam. In een volwassen man van 70 kg geeft het aanwezige kalium permanent een activiteit van 5,4 kBq. Het elektron dat vrijkomt bij het verval van K-40 heeft gemiddeld een energie van $7,1 \cdot 10^{-14}$ J.

d Bereken de jaarlijkse equivalente stralingsdosis als gevolg van de aanwezigheid van kalium in het lichaam van een volwassen man van 70 kg.

Opgave 32

- b K-40 heeft een halveringstijd van 1,28 miljard jaar.
In de tijd dat je een banaan kunt laten liggen neemt de activiteit nauwelijks af.
c Het aantal bananen bereken je met de stralingsnormen en het aantal mSv per banaan.
Het aantal mSv per banaan bereken je met de effectieve dosis per Bq en de activiteit van een banaan.
De activiteit van een banaan bereken je met het aantal gram kalium in een banaan en de activiteit van een gram kalium.

Een banaan bevat 0,50 g kalium en de activiteit is 31 Bq per gram kalium.
Een banaan heeft dus een activiteit van 15,5 Bq.
De effectieve dosis van een banaan is dus $15,5 \times 6,2 = 96$ nSv.
Volgens BINAS tabel 27D2 is de norm 1 mSv per jaar.

Dat zijn $\frac{1 \cdot 10^{-3}}{96 \cdot 10^{-9}} = 1,041 \cdot 10^4$ bananen in een jaar.

Dat is $\frac{1,041 \cdot 10^4}{365} = 28,5$ per dag.

Dus 29 bananen per dag.

- d De jaarlijkse equivalente stralingsdosis bereken je met de formule voor de dosisequivalent.
De stralingsdosis bereken je met de formule voor de stralingsdosis.
De geabsorbeerde energie per jaar bereken je met de geabsorbeerde energie per seconde en de tijd van een jaar uitgedrukt in seconden.
De geabsorbeerde energie per seconde bereken je met de activiteit en de energie van een elektron.

$E = A \cdot E_{\text{elektron}}$
 $A = 5,4 \text{ kBq} = 5,4 \cdot 10^3 \text{ Bq}$
 $E_{\text{elektron}} = 7,1 \cdot 10^{-14} \text{ J}$
 $E = 5,4 \cdot 10^3 \times 7,1 \cdot 10^{-14} \text{ J s}^{-1}$
 $E = 3,83 \cdot 10^{-10} \text{ J s}^{-1}$
Dus in een jaar is de geabsorbeerde energie $3,83 \cdot 10^{-10} \times 3,15 \cdot 10^7 = 1,207 \cdot 10^{-2} \text{ J}$.

$D = \frac{E}{m}$
 $m = 70 \text{ kg}$
 $D = \frac{1,207 \cdot 10^{-2}}{70}$
 $D = 1,724 \cdot 10^{-4} \text{ Gy per jaar}$

$H = w_R \cdot D$
 $w_R = 1$ (zie BINAS tabel 27D3)
 $H = 1,724 \cdot 10^{-4} \text{ Sv}$
Afgerond: $H = 1,7 \cdot 10^{-4} \text{ Sv}$.